

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Urtos/5/2024
Identifikačné číslo spisu: 6023010024
Dátum vydania rozhodnutia: 27.08.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Bargel
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:6023010024.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a JUDr. Emila Klemaníča na neverejnom zasadnutí konanom 27. augusta 2024 v Bratislave, o sťažnosti odsúdeného Q. B. proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 5Ntc/6/2023, zo 14. mája 2024

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť odsúdeného Q. B. z a m i e t a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením, sp. zn. 5Ntc/6/2023, zo 14. mája 2024 rozhodol tak, že „Podľa § 66 odsek 1 písm. b) Trestného zákona s použitím § 18 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii a o zmene a doplnení zákona č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov, žiadosť odsúdeného Q.U. B., nar. XX. X. XXXX v K. O., s trvalým pobytom Z.-Z., XXX XX Ž., t. č. v ÚVTOS Dubnica nad Váhom, o podmienkové prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného soudu v Strakonicih, sp. zn. 3T/23/202, zo 7. 3. 2023, ktorý nadobudol právoplatnosť 7. 3. 2023, vo výmere 2 roky, ktorý vykonáva na území Slovenskej republiky bez premeny trestu v ústave na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia na základe uznania rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 5Ntc/6/2023, z 1. 8. 2023, v spojení s opravným uznesením z 12. 9. 2023, zamietá“.

Krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil v podstate nasledovne:

„Vykonaným dokazovaním mal krajský súd dostatočne preukázané, že u odsúdeného neboli splnené materiálne podmienky na jeho prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Na podmienkové prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je nevyhnutné splnenie ako formálnych, tak aj materiálnych podmienok, ktoré stanovuje Trestný zákon.

Formálnymi podmienkami možno rozumieť vykonanie pomernej časti uloženého trestu odňatia slobody požadovanej zákonom (§ 66 ods. 1 písm. a), b), c), t. j. vykonaním dvoch tretín uloženého nepodmieneného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmieneného trestu odňatia slobody v prípade, ak bol odsúdený uznaný za vinného zo

spáchania zločinu [§ 66 ods. 1 písm. b) Trestného zákona]. Odsúdený podal návrh na podmiennečne prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody 28. 2. 2024, a síce ešte pred vykonaním dvoch tretín uloženého trestu odňatia slobody, ktoré vykonal až 9. 4. 2024, avšak v čase rozhodovania krajského súdu o žiadosti odsúdeného bola už táto podmienka splnená. Vzhľadom na uvedené považoval krajský súd formálne zákonné podmienky pre podmiennečne prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody za splnené.

Pokiaľ ide o splnenie prvej materiálnej podmienky, ktorou je plnenie povinností odsúdeného v rámci aktuálne vykonávaného trestu odňatia slobody, nemožno konštatovať, že odsúdený túto podmienku splnil. Relevantným pre posúdenie správania sa odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody je obsah hodnotenia, vypracovaného ústavom na výkon trestu odňatia slobody, z ktorého vyplýva, že správanie a vystupovanie odsúdeného je síce v súčasnosti bez nedostatkov, počas výkonu väzby však bol disciplinárne riešený za výrobu nedovoleného predmetu. Odsúdený nebol doposiaľ disciplinárne odmenený.

Z hľadiska prijatia záveru, že od odsúdeného je možné očakávať vedenie riadneho života (druhá materiálna podmienka), je potrebné zohľadniť okolnosti predchádzajúceho života odsúdeného, vrátane jeho skorších odsúdení (R 5/2017). V tejto súvislosti je nevyhnutné prihliadnuť aj na resocializačnú prognózu odsúdeného, ktorá je podľa hodnotenia ústavu nepriaznivá s poukazom na vysoké riziko recidívy trestnej činnosti. V naznačených súvislostiach je pri hodnotení osoby odsúdeného potrebné prihliadať aj na jeho doterajší život, kde z odpisu registra trestov je zrejmé, že odsúdený bol doposiaľ trinásťkrát súdne trestaný za spáchanie majetkovej trestnej činnosti. Bez významu takisto nie je, že odsúdený začal s páchaním trestnej činnosti už vo veku 18 rokov a v jej páchaní pokračoval prakticky naprieč celým doterajším životom. Možno preto bez najmenších pochybností konštatovať, že predošlé odsúdenia a vykonané tresty u neho nevedli k náprave a neboli pre neho dostatočným ponaučením a nemali naňho dostatočný výchovný a nápravný vplyv. Zohľadňujúc nepriaznivú resocializačnú prognózu odsúdeného a vysoké riziko recidívy trestnej činnosti krajský súd konštatuje, že práve predčasným ukončením výchovného pôsobenia uloženého trestu a participácie na programe zaobchádzania v podobe podmiennečného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody by nebolo možné dosiahnuť jeden z účelov trestu, a síce vytvoriť podmienky a pripraviť odsúdeného na riadne vedenie života po výkone trestu a odradiť ho od recidívy trestnej činnosti.

V prípade prognózy budúceho správania sa odsúdeného je potrebné prihliadať aj na prostredie, v ktorom sa odsúdený ocitne po podmiennečnom prepustení. Z hodnotenia odsúdeného ústavom nie sú evidentné dobré rodinné vzťahy predovšetkým medzi odsúdeným a jeho deťmi, ktoré nekontaktuje. V kontakte je len so svojou matkou, u ktorej mal mať zabezpečené bývanie v prípade prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody. Je potrebné uviesť, že bývanie malo byť zabezpečené v osade pod S. v Ž. K. Z.. Ide pritom o miesto, kde sú zlé sociálne podmienky. Rovnako z výpisu z obchodného registra vyplýva, že spoločnosť PESOV, s. r. o., ktorú odsúdený uvádzal ako jeho možného zamestnávateľa, neexistuje. Ani dobré rodinné vzťahy same osebe nedávajú záruku za ďalšie správanie sa odsúdeného, jeho nápravu a vedenie riadneho života. Je potrebné zdôrazniť, že vzájomné sociálne väzby medzi odsúdeným a jeho rodinou ho doposiaľ žiadnym spôsobom neodradili od páchania trestnej činnosti. Podľa krajského súdu v kontexte všetkých doposiaľ prezentovaných skutočností, ani zistené stabilné rodinné vzťahy, záujem odsúdeného starať sa o deti či vnukov, resp. ani možnosť zamestnania (ktorú skutočnosť odsúdený navyše žiadnym spôsobom nepreukázal) nedávajú záruku za vzorné a spoločensky konformné budúce správanie sa odsúdeného v prípade jeho podmiennečného prepustenia z výkonu trestu na slobodu.

Keďže v súčasnosti nie je možné vysloviť reálny predpoklad, že odsúdený v budúcnosti povedie riadny život, ďalší výkon trestu odňatia slobody je u neho dôvodný. S poukazom na uvedené skutočnosti krajský súd návrh odsúdeného na jeho podmiennečne prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody zamietol".

Proti uzneseniu krajského súdu podal odsúdený Q. B. sťažnosť priamo do zápisnice o verejnom zasadnutí s tým, že ju písomne odôvodní. Odsúdenému bola zaslaná výzva na odôvodnenie sťažnosti, avšak tú ani do času rozhodovania Najvyššieho súdu Slovenskej republiky neodôvodnil.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky na podklade podanej sťažnosti preskúmal v zmysle § 192 Trestného poriadku, správnosť a zákonnosť napadnutého uznesenia ako i konanie, ktoré mu predchádzalo a zistil, že sťažnosť odsúdeného Q. B. nie je dôvodná.

Podľa § 415 ods. 1 Trestného poriadku o podmienčnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody rozhoduje súd na návrh prokurátora, riaditeľa ústavu na výkon väzby alebo riaditeľa ústavu na výkon trestu odňatia slobody, v ktorom sa trest vykonáva, záujmového združenia občanov alebo na návrh odsúdeného na verejnom zasadnutí. Ak bol návrh odsúdeného o podmienčné prepustenie zamietnutý, môže ho odsúdený opakovať až po uplynutí jedného roka a ak ide o odsúdeného na dvadsaťpäť rokov alebo na doživotie, po uplynutí troch rokov od zamietnutia okrem prípadu, že návrh bol zamietnutý len preto, že ho odsúdený podal predčasne.

Podľa § 66 ods. 1 písm. b) Trestného zákona súd môže odsúdeného podmienčne prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojim správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, a ak ide o osobu odsúdenú za zločin po výkone dvoch tretín uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienečného trestu odňatia slobody.

Podľa § 66 ods. 2 Trestného zákona pri rozhodovaní o podmienčnom prepustení súd prihliadne aj na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

Z vyššie citovaných ustanovení plynie, že pre podmienčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je nutné, aby odsúdený kumulatívne splnil tri podmienky, jednu formálnu - vykonal trest v zákonom stanovenej dobe a dve materiálne - plnením svojich povinností a svojim správaním preukázal polepšenie a možno od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

Pokiaľ ide o formálnu podmienku, tú odsúdený splnil tak, ako uzavrel už krajský súd vo svojom uznesení; konkrétne ide o podmienku špecifikovanú v § 66 ods. 1 písm. b) Trestného zákona (výkon pomernej časti uloženého trestu).

K možnosti konštatovania splnenia materiálnych podmienok podmienčného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody najvyšší súd poznamenáva, že podmienčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je opodstatnené len vtedy, ak sa preukáže, že odsúdený vo výkone trestu nielen formálne, ako to vyžaduje zákon o výkone trestu odňatia slobody a vyhláška, ktorou sa vykonáva poriadok výkonu trestu, ale nadpriemerne plnil všetky svoje povinnosti tak, aby za ich plnenie získaval odmeny a dokumentoval tak svoju úprimnú snahu o polepšenie, pričom zároveň jeho správanie k spoluodsúdeným, ale i personálu musí byť bezproblémové. Ak odsúdený síce plní svoje povinnosti, ale toto plnenie nie je ocenené odmenami, ide o bežný a zákonom predpísaný štandard správania sa odsúdeného, ktorý sa nevymyká z priemeru a nenaznačuje snahu odsúdeného o polepšenie. V prípade „skúseného recidivistu“ je žiadúce, aby pomer disciplinárnych odmien k disciplinárnym trestom bol výraznejší v prospech odmien.

V konkrétnej veci odsúdený Q. B. nezískal počas výkonu trestu odňatia slobody žiadne odmeny a naopak, bol jedenkrát disciplinárne potrestaný. Uvedené nesvedčí o nadpriemernej plnení jeho povinností a ani o bezproblémovom správaní počas výkonu trestu. S ohľadom na to nemožno konštatovať splnenie prvej materiálnej podmienky na pozitívne rozhodnutie o návrhu odsúdeného Q. B. na podmienčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody.

Pre pozitívne rozhodnutie o návrhu odsúdeného na podmienčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody musí byť ďalej splnená aj druhá materiálna podmienka, a to - musí byť daný predpoklad, že odsúdený po podmienčnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody povedie riadny život. Okolnosťou, ktorá má v tejto súvislosti veľký význam, je aj predchádzajúci spôsob života odsúdeného vrátane vyhodnotenia rizika jeho prípadnej recidívy. V nadväznosti na uvedené musí súd zohľadniť všetky zadovážené dôkazy, ktoré poskytnú komplexný obraz o osobe odsúdeného a jeho celkovom

správání a plnění povinností vo výkone trestu, pretože tieto okolnosti vedia ovplyvniť predpoklad o tom, aké správanie možno od odsúdeného očakávať potom, ako opustí ústav na výkon trestu odňatia slobody.

Najvyšší súd považuje za správny záver krajského súdu ohľadom skutočnosti, že resocializačná prognóza odsúdeného je vo vzťahu k riziku sociálneho zlyhania odsúdeného čo do „kvalitatívneho obsahu“ natoľko nepriaznivá, že tak logicky, ako ani vecne nepripúšťa iný predpoklad než ten, že osoba odsúdeného je za konštatovaného stavu učebnicovým príkladom pre hroziace riziko opätovného sociálneho zlyhania vo forme opakovaného páchania trestnej činnosti. Negatívnym faktorom svedčiacim v neprospech odsúdeného je obsah jeho odpisu z registra trestov, z ktorého je evidentné, že odsúdený sa trestnej činnosti dopúšťa periodicky.

Skôr menovaný bol odsúdený doposiaľ trinásťkrát, predovšetkým za násilnú majetkovú trestnú činnosť. Je síce pravdou, že nemožno paušálne dospieť k záveru, že u odsúdených s početnou kriminálnou minulosťou už podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody neprichádza do úvahy; nemožno však abstrahovať (odmyslieť si) skutočnosť, že s ohľadom na túto kriminálnu minulosť bude splnenie materiálnej podmienky - t. j. že bude odsúdený viesť riadny život - skôr výnimočné. V takýchto prípadoch bude zohrávať významnú úlohu splnenie práve druhej podmienky, ktorá môže naznačiť skutočnú snahu odsúdeného o nápravu a presvedčiť súd, aby aj takémuto odsúdenému dal šancu na preukázanie, že bude schopný viesť riadny život.

Najvyšší súd poznamenáva, že každý si v živote zaslúži dostať šancu na nápravu chyby (chýb), ktorej sa dopustil a na preukázanie, že jeho zlyhanie bolo ojedinelé a už sa nebude opakovať. Najvyšší súd však prijal záver, že odsúdený premárnil svoje šance dokázať spoločnosti, že sa polepšil. Z histórie správania sa odsúdeného Q. B. možno vyvodíť, že jeho sklony k porušovaniu zákona a k páchaniu trestnej činnosti prevažujú nad ním prezentovanou ochotou žiť riadny život. Najvyšší súd neuveril pozitívnej motivácii odsúdeného, ktorá ho zrejme viedla k podaniu návrhu na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Naopak, najvyšší súd dospel k záveru, že pravidlá normálneho spolužitia je odsúdený podľa všetkého schopný rešpektovať zrejme len pod dozorom vo väzení.

V prípade odsúdeného Q. B. riziko recidívy - opätovného zlyhania, ak by bol podmienené prepustený z výkonu trestu odňatia slobody, výrazne prevažuje nad ochotou najvyššieho súdu uveriť, že sa už konečne rozhodol viesť riadny život.

Preto najvyšší súd zdieľa právny názor a s tým súvisiaci záver krajského súdu aj o nenaplnení druhej materiálnej podmienky a summa summarum i pokiaľ ide o negatívne rozhodnutie o žiadosti odsúdeného o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody a uvádza, že odôvodnenie uznesenia krajského súdu je úplné, zrozumiteľné a presvedčivé.

S poukazom na vyššie uvedené rozhodol najvyšší súd tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.